

Герої української нації

На світанку грудневе небо колихали дзвони. Вони говорили з Богом. З Богом говорила безсмертна Україна. Безсмертна і ніколи не скорена, вона слала йому своїх дітей. Ні, це неправда, що на світанку їх вели на шибеницю вороги-окупанти - це Україна клала на вівтар Богу свою жертву Біласа і Данилишина.

По Україні в кожній церкві били дзвони нас страх ворогам, кликали до бою українців. І вони йшли. Після цього світанку кожен чоловік усвідомив, що його місце в строю боротьби за святу Україну.

Ким же були оці двоє, морозяного ранку повішані на шибениці? Як би їх сьогоднішні "демократи" назвали? Напевне, бандитами, розбійниками, "терористами", які замахнулися на мир і спокій у державі, дарма що вона була окупаційною...

Розбійники?! "Брешеш людоморе! За святу правду розбійник не стане, не розкує закованого в кайдани, не заріже лукавого сина". Лише окупанти та малодухи-яничари називали українських героїв, на яких рівняються, з яких беруть приклад для наслідування - розбійниками і бандитами.

Потрібно задуматися над тим, що наші герої були звичайними людьми, не наділеними якимось надзвичайними властивостями, лише робили те, що мав робити кожен, хто відчував холодний подих окупанта на своїй землі. Ці хлопці не вникали глибоко у політичні баталії так званої високої політики, а вважали, що потрібно виконувати накази Проводу і здійснювати екси (відбирати те, що награвували окупанти), і служити душею, тілом і всіма помислами своїми правдивій Батьківщині Україні. У час, коли вона була окупована Польщею, дбали за її визволення і розвій. З цією метою прості українські хлопці та дівчата, нехтуючи своїм молодечим життям, ставали членами ОУН, творили славу та історію української безсмертної нації.

30 листопада 1932 року поневолена, але нескорена нація у своїй війні за визволення дала черговий бій окупаційній владі. Дванадцять бойовиків ОУН, родом з різних теренів, виконали експропріаційний акт у містечку Городок, що неподалік Львова. Напали на польську поштову станицю і фінансовий відділ та відібрали у поляків награвовані гроші. Загалом акція склалася не цілком успішно, у перестрілці загинули українські бойовики Ю. Березинський та В. Старик.

Усім іншим удалося зникнути. І здавалося, на тому все скінчилося. Та Вище Провидіння вирішило поставити долю двох українців на грань безсмертя. Вибраними стали двадцятичотирьохрічний Дмитро Данилишин та двадцятидворічний Василь Білас, які, самі того не усвідомлюючи і, може, того бажаючи, як Ісус Христос, піднімалися на Голгофу власного безсмертя, твореного помислами Божими і Чином українських селянських дітей. Дарма, що українські селяни не усвідомлено видали хлопців полякам, керуючись вигаданою поляком байкою, що це є люди, які зазіхнули на святе для кожного українця в окупованій Україні: українську власність українську кооперативну крамницю. На все це була воля Божа. Господнє Провидіння нашло на людей, коли вони оточили двох хлопців, яких щойно перед тим злісно оглядали як бандитів. Люди прозріли і зрозуміли, на що були спрямовані їх дії, коли один з юнаків сказав: "Ми є членами Української військової організації. Ми вмираємо за Україну. Якщо ви так будете воювати, то України ніколи не будемо мати!..." У цю мить надійшла польська поліція,

втікати хлопцям було пізно, але вони про це не думали, бо були свідомі свого вибору і гордо чекали подальших випробувань. Вони випромінювали назовні пломеніючу і незникаючу наелектризовану енергію, яка огортала всіх присутніх, примушувала стискатись м'язи, прискорено битись серця, зродила думку, що "хлопці йшли на Голгофу, створену нашими руками і заради нас, ми не є достойні їх, нам необхідно переродитися, щоб стати єдиним монолітом, який не піде на зрадницькі манівці..." І враз сталося диво всі селяни впали на коліна та стали голосно молитися. Польські поліцаї зніяковіли, нервово оглядалися в різні боки, вражені крицею українського духу. Здавалося, зараз вони втечуть з цього місця, де вершиться Суд Божий, де воскресає невмирущий Фенікс безсмертної нації... Люди стояли на колінах, навколо двох героїв і після того, як поліція наважилася підійти до них і повести в каземати, хлопці були вражені побаченням, воно заповонило їхні серця, додало віри, що їх підтримує вся воююча українська нація. Тому з гордістю і непоступністю витримали польський судовий процес, на якому судили не бандитів, які пограбували пошту, а українських героїв, що вели боротьбу з окупантами всіма доступними методами. Не вдалося більше полякам обдурити українців, які бачили в особі підсудних не розбійників, а сповнених незламної витримки українських героїв, які своїми діями поставили всю українську націю на святу стезю боротьби за надані Богом права.

Найдраматичнішим моментом під час процесу були зізнання свідка о. Киндія, пароха села Розвадів, який сказав: "Я такого ще в житті не бачив. Хлопці, взявшись за руки, стояли на горбочку, що їх було видно над людьми. Данилишин сказав до селян: "Ми вмираємо за Україну!"

Отець Киндій почав продовжувати свої зізнання перед судом: "тому, що вони стояли близько мене, я чув, як один до одного шепнув: "Тепер поцілуймося на прощання!" Обидва поцілувалися. Я є спокійної вдачі і вмію панувати над собою. Але та хвилина, коли люди стояли з дрючками, а вони на горбку, пригадала мені, що так мусіло бути тоді, як на Голготі розпинали Христа. Люди похилили голови і не знали що їм робити".

Адвокати і публіка в залі не могли стримати сліз. Всіх сколихнули останні слова, сказані Д. Данилишином на суді: "Я знаю, що мене жде. Я був і є на все готовий. Тільки шкодую, що не можу далі працювати для нашої неньки України... Мені дуже жаль, що я можу лише раз умерти за Україну". А Василь Білас заявив: "Я свідомий своєї вини і кари. Я націоналіст і революціонер. Такі як я Батьківщині лише смертю служать!" Після присуду на кару смерті Данилишин і Білас рішуче заборонили оборонцям просити у ворога ласки помилування.

ОУН, дізнавшись, що її члени потрапили у руки полякам, доклали всіх зусиль, аби їх врятувати, але це було недосяжне завдання. Поляки пильно стерегли їх, і визволити не було змоги. У такій ситуації все було спрямовано на ретельний і наполегливий захист адвокатів у суді. В останній вечір їхнього життя, знаючи, що це є важливо для них, ОУН прислала до їхнього адвоката др. С. Шухевича послання з такими словами: "Приходжу за дорученням Провідника ОУН, полк. Євгена Коновальця. Прошу іменем цілого Проводу виразити Д. Данилишину і В. Біласу найвище признание та сказати, що ОУН буде вважати їх Героями..." (І пішли в Край накази до місцевих підпільних клітин ОУН на день присуду організовувати всенародні демонстрації; в годину смерті засуджених

дзвонити по всіх церквах у дзвони, будити зі сну українців тоді, коли їхні бойовики вмирають на шибеницях). Слова були передані хлопцям, хоч це було важко. Вони додали сили Героям, які з гідністю і спокоєм, вартого подиву, прийняли вирок польського окупаційного суду кару смерті через повішання. У залі, де мала панувати атмосфера пригнічення, страху та розпачу, панував дух незламної войовничості, нестримного лету до нових висот у боротьбі з ворогом... А на другий день 23 грудня 1932 року, коли була призначена страта Героїв, всі церкви України були переповнені людьми, які прийшли молитися за Українських Героїв. На світанку, коли вже стало зовсім ясно на дворі, Дмитра Данилишина і Василя Біласа вивели на страту у двір в'язниці на Бригідках. Хлопці йшли спокійно, усвідомлюючи вагу того, що відбувається, вірили, що вони все зробили, що могли, і їхня справа не була марною, вона залишиться в надійних руках та матиме подальше продовження. Перед миттю відходу в небуття хлопці вигукнули: "Хай живе Україна!". Їх окрик прорізав морозяний спокій ранку. Враз ніби порушивши його, здригнувшись, почали бити дзвони у Львові і по всій Галичині, віддаючи останні почесті Героям України. Героям, які, вмираючи, просячи у Бога міці і величі своїй Батьківщині, Героям, яких не забувають, пам'ять про яких гуртує націю, творить новий національний міф, міф безсмертя і величі Нації.

По селах українці, на знак пошани до Героїв, насипали пам'ятні могили, а синів посилали в ОУН продовжити справу Біласа і Данилишина та сповнити першу заповідь Декалогу: "Здобудеш Українську Державу, або згинеш у боротьбі за неї".

Сьогодні, 23 грудня, вшановуючи пам'ять полеглих Героїв, по всій Україні мають заграти дзвони скорботи і піднесення!

Слава Україні!
Героям слава!